

Najvyšší súd SR
3Cdo/40/2017
1405214695
26.07.2018
JUDr. Daniela Sučanská
sudca
ECLI:SK:NSSR:2018:1405214695.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľke Q. G., rodenej I., narodenej 1X. V. XXXX, ktorá naposledy bývala v K. a zomrela dňa XX. B. XXXX, za účasti dedičov M. G., bývajúceho v K., zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hnátom, so sídlom v Bratislave, Guothova č. 20, a N. Z., bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Milanom Fulcom, advokátom so sídlom v Bratislave, Živnostenská č. 2, o prejednanie dedičstva, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 38 D 1512/2005, o dovolaní dediča M. G. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2016 sp. zn. 4 CoD 5/2016, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 30. júna 2016 sp. zn. 4 CoD 5/2016 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 11. septembra 2015, č.k. 38 D 1512/2005-497 určil všeobecnú cenu majetku poručiteľky vo výške 71 442,24 €, výšku dlhov 0 € a čistú hodnotu dedičstva v sume 71 442,24 € a potvrdil nadobudnutie dedičstva, a to spoluvlastníckeho podielu 1/1 na nehnuteľnostiach - chate a pivnici súpisné číslo XXXX s príslušenstvom, zastavanom pozemku a záhrade s vonkajšími úpravami, spoločne zapísanými na Katastrálnom odbore Okresného úradu K., na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie J. (parcely registra C), ako parcela č. XXXX/X - záhrady vo výmere XXX m², parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XX m², parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XX m², súpisné číslo XXXX na parcele č. XXXX/X popis stavby chaty, súpisné č. XXXX popis stavby pivnice; spoluvlastníckeho podielu 1/332 (por.č. XXX) na nehnuteľnostiach spoločne zapísaných na Katastrálnom odbore Okresného úradu K., na liste vlastníctva č. XXX, katastrálne územie J. (parcely registra C), ako parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², parcela č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m².

nádvoria vo výmere XXXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX/X - záhrady vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m², parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXX m²; spoluvlastníckeho podielu 1/332 (por. č. XXX) na nehnuteľnosti zapísanej na Katastrálnom odbore Okresného súdu Bratislava, na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie ZS. (parcely registra C), ako parcela č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria vo výmere XXXX m², spoločne ocenených sumou 69 400 € ako všeobecnou cenou v zmysle znaleckého posudku č. 29/2013, v znení dodatku č. 1 vypracovaného Ing. Máriou Makošovou,; ďalej účtu číslo XXXXXXXXXX/XXXX - SPOROŽIRO senior vedeného na poručiteľku v Slovenskej sporiteľni, a.s., Suché mýto, Bratislava, MsP Pezinok so zostatkom 168 Sk (5,57 €); peňažnej hotovosti 8 000 Sk (265,55 €), uloženej u M. G. (podľa vyhlásenia zo dňa 21.11.2005); pohľadávky v sume 8 168 Sk (271,12 €) voči Sociálnej poisťovni Ul. 29. augusta 1/A, Bratislava titulom výplaty starobného dôchodku poručiteľke; hnuťelných vecí špecifikovaných vo výroku uznesenia nachádzajúcich sa v objekte rekreačnej chaty ocenených sumou 1 500 € ako všeobecnou cenou, dedičom zo zákona M. G. v podiele 523/1000 a N. Z. v podiele 477/1000. Súčasne rozhodol o odmene notára a náhrade hotových výdavkov.

1.1. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že rozhodol podľa § 175o, § 175q ods. 1 písm. d/, § 483 O.s.p. a § 483 a § 484 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o návrh dediča M. G. o vykonanie zápočtu daru na dedičský podiel N. Z. titulom nadobudnutia daru - bytu v K. na B. ulici, darovanie peňažnej hotovosti a motorového vozidla zn. MAZDA za účelom zápočtu daru na podiel dcéry poručiteľky, tento považoval za dôvodný len v časti týkajúcej sa zápočtu daru na dedičský podiel N. Z. titulom nadobudnutia daru - bytu v K. na B. ulici. V konaní bolo nesporne zistené, že na základe darovacej zmluvy uzavretej medzi poručiteľkou a jej manželom (oboma ako darcami) zo dňa 28. februára 2000 bol dcére darcov N. Z. darovaný predmetný byt, ktorého zostatková hodnota v zmysle znaleckého posudku č. 14/2000 vypracovaného znalcom Ing. Miroslavom Kováčikom 6. februára 2000 predstavovala po prepočte na eurá sumu 6 553,48 €. Keďže v danom prípade nešlo o obvyklé darovanie, uvedený dar s poukazom na ustanovenie § 484 Občianskeho zákonníka pri vyporiadaní dedičstva započítal. Do predmetu dedičstva nezapočítal ďalšie dedičom M. G. uvádzané dary, nakoľko ním tvrdené darovanie peňažnej hotovosti a motorového vozidla zn. MAZDA nebolo v konaní preukázané. Námietky dediča M. G. týkajúce sa nesprávneho určenia všeobecnej ceny nehnuteľností znalkyňou Ing. Máriou Makošovou na 64 000 € nepovažoval za opodstatnené a stotožnil sa s vyjadrením znalkyne z 24. marca 2014 k jednotlivým námitkám dediča. O odmene notára ako súdneho komisára rozhodol podľa § 13 a § 18 vyhlášky č. 31/1993 Z.z.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie dediča M. G. uznesením z 30. júna 2016 sp. zn. 4 CoD 5/2016 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie ako i jeho právnym posúdením veci (§ 219 ods. 2 O.s.p.). K odvolacím námitkám dediča M. G., že súd prvej inštancie sa nevyporiadal s jeho námitkami k znaleckému posudku Ing. Márie Makošovej a ani nereagoval na jeho návrhy na doplnenie dokazovania, uviedol, že tieto nie sú dôvodné, nakoľko z odôvodnenia uznesenie súdu prvej inštancie vyplýva, že súd sa týmito námitkami zaoberal, ich obsah ako i vyjadrenie znalkyne k nim vyhodnotil a zohľadnil pri svojom rozhodovaní. K odvolacej námitke dediča M. G. týkajúcej sa nevykonateľnosti rozhodnutia v časti vyporiadania hnuťelných vecí, ktoré podľa jeho názoru nie je možné v praxi rozdeliť na podiely XXX/XXXX a XXX/XXXX, odvolací súd uviedol, že postup súdu prvej inštancie za stavu, že medzi účastníkmi dedičského konania nedošlo k dohode, bol správny a v súlade s § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p., keď potvrdil nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov v zmysle pravidiel vymedzených v § 484 Občianskeho zákonníka; žiadnu inú možnosť nemal. Ani ďalšiu odvoláciu námitku odvolateľa, podľa ktorej je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné, odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, nakoľko súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s § 157 O.s.p. Výrok o trovách konania odôvodnil § 224 ods. 1 a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

3. Dedič M. G. proti vyššie uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal 26. septembra 2016 dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Podľa jeho presvedčenia je rozhodnutie odvolacieho súdu nedostatočne odôvodnené do tej miery, že je nepreskúmateľné. Súdom oboch inštancie vytkol, že nevyhoveli jeho návrhu na vykonanie dokazovania, nedostatočne zistili skutkový stav, nedoručili mu vyjadrenie znalkyne Ing. Márie Makošovej k námietkam, ktoré podal proti znaleckému posudku a zaujali aj nesprávny právny záver k otázke vykonateľnosti rozhodnutia v časti týkajúcej sa vyporiadania hnutelných vecí. Dovolateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom pri určení hodnoty započítavaného daru, keď vychádzal zo zostatkovej hodnoty nehnuteľností v čase darovania a nie zo všeobecnej ceny nehnuteľností a v tomto smere poukázal na odlišnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a konkrétne na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 29/2000 a 2 Cdo 9/1997. Z uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

4. Dedička N. Z. považovala rozhodnutie odvolacieho súdu za vecne správne, dovolanie za neopodstatnené a námietky v ňom uvedené za nedôvodné; navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Na konanie o dedičstve sa s účinnosťou od 1. júla 2016 vzťahuje zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

6. V zmysle § 2 ods. 1 CMP sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podal včas účastník zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie dediča je čiastočne dôvodné a rozhodnutie odvolacieho súdu treba zrušiť.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 54/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Dovolateľ M. G. v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

14. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.1. Najvyšší súd predovšetkým pripomína, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f/ CSP je relevantný nesprávny procesný postup znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaci možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj primerane R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 180/2017).

14.4. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, o zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

napríklad v konaniach sp. zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

15. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 205/2017, 8 Cdo 73/2017, 3 Obdo 1/2017).

16. Pokiaľ ide o tú časť dovolacej argumentácie dovolateľa, ktorá sa týka nepreskúmateľnosti napadnutého uznesenia, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

16.1. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť) zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

16.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

16.3. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

16.4. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nepreskúmateľnosti treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého uznesenia odvolací súd uviedol, čoho sa týkali odvolacie námietky odvolateľa M. G., čo navrhoval odvolateľ, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorými sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu odvolateľa. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

17. Pokiaľ dovolateľ súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne namieta nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania, je potrebné uviesť, že už predchádzajúca právna úprava nepovažovala za znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania (zakladajúce prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov ale ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov (R 42/1993 a 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava - CSP - na podstate toho nič nezmenil (2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017, 7 Cdo 42/2017,

7 Cdo 60/2017). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sú naďalej aktuálne už skôr zaujaté závery najvyššieho súdu, v zmysle ktorých postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy, neznemožňuje procesnej strane realizáciu jej procesných oprávnení (viď primerane R 37/1993 a R 125/1999). Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nemožno považovať za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP; pokiaľ súd nenáležite vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď primerane 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

18. Dovolateľ v dovolaní ďalej tvrdil, že k vade podľa § 420 písm. f/ CSP došlo aj tým spôsobom, že mu nebolo doručené vyjadrenie znalkyne Ing. Márie Makošovej k námietkam ním podaným proti znaleckému posudku a nemal možnosť sa s nimi oboznámiť.

18.1. Dovolací súd pri úvahe, či predmetným postupom súdu (ne)došlo k procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vzal na zreteľ materiálne hľadisko, to znamená reálny dopad namietaného postupu súdu na procesnú situáciu dovolateľa. Z obsahu spisu vyplýva, že uvedené vyjadrenie znalkyne síce nebolo dovolateľovi doručené, avšak súd prvej inštancie sa námietkami dovolateľa, ktoré podal proti posudku menovanej znalkyne v odôvodnení svojho rozhodnutia vyporiadal, tieto vyhodnotil a nepovažoval ich za podstatné. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že konštantná judikatúra najvyššieho súdu už dávnejšie dospela k názoru, že „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“ (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 30. júna 1992 sp. zn. 2 Cdo 29/1992 publikovaný ako judikát R 39/1993). Dedičovi M. G. bola táto procesná možnosť vytvorená, podal odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV z 5. mája 2014 č.k. 38 C 1512/2005-471, na základe tohto odvolania Krajský súd v Bratislave uznesením z 26. februára 2015 sp. zn. 4 CoD 10/2014 toto uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva, že vytkol súdu prvej inštancie, že sa nevyporiadal s námietkami odvolateľa voči znaleckému posudku Ing. Márie Makošovej. V uznesení nasledujúcom po zrušení predchádzajúceho uznesenia (uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 11. septembra 2015 č.k. 38 D 1512/2005-497), súd prvej inštancie tento procesný nedostatok odstránil a v odôvodnení sa námietkami dovolateľa k znaleckému posudku vyporiadal.

19. Dovolateľ polemikou s právnymi názormi odvolacieho súdu v otázke vykonateľnosti rozhodnutia v časti vyporiadania hnutelných vecí, spája svoje presvedčenie, že odvolací súd („procesným postupom“) zasiahol do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Z hľadiska obsahového teda namieta, že rozhodnutia súdov v tejto otázke spočívajú na nesprávnom právnom posúdení. Právne posúdenie vecí nezakladá vadu zmatečnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017).

20. Z týchto dôvodov najvyšší súd uzatvára, že dovolanie dediča M. G. nedôvodne namieta existenciu procesnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

21. Dovolateľ v dovolaní uviedol aj to, že tento jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

22. Dedič M. G. v dovolaní za relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP označuje otázku, či pri započítaní daru v zmysle § 484 Občianskeho zákonníka súd má vychádzať zo všeobecnej ceny daru v čase jeho nadobudnutia, a zároveň poukazuje na publikované judikáty a tvrdí, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu sa odklonilo od právnych záverov, ktoré sú v nich vyjadrené.

23. Najvyšší súd už dospel k záveru, podľa ktorého „ustálená prax dovolacieho súdu“ je vyjadrená predovšetkým v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno

zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnil názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom, alebo dokonca tieto názory akceptovali, prípadne myšlienkovu na ne nadviazali a rozviedli alebo z nich vychádzali (3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017).

24. V danom prípade prichádzali do úvahy dvaja dedičia zo zákona - deti poručiťky M. G. a N. Z. (§ 473 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na to, že sa v priebehu konania o dedičstve nedohodli na vyporiadaní dedičstva, postupoval súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p., ktoré mu ukladá, aby pri absencii dohody dedičov potvrdil dedičom nadobudnutie dedičstva podľa ich dedičských podielov alebo vykonal vyporiadanie medzi dedičmi a rozhodol o tom, čo ktorý z dedičov nadobudol.

25. Uznesením súdu prvej inštancie z 11. septembra 2015 č.k. 38 D 1512/2005-497 bolo dedičom potvrdené nadobudnutie dedičstva (§ 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p.) podľa dedičských podielov, nie však po 1/2, ale podľa dedičských podielov modifikovaných, a to nasledovne: dedičovi M. G. v podiele 523/1000 a dedičke N. Z. v podiele 477/1000. Súd prvej inštancie takto postupoval v dôsledku úkonu dediča M. G. smerujúceho k tomu, aby sa na dedičský podiel dedičky N. Z. započítalo to, čo za života poručiťky od nej bezodplatne dostala nad rámec obvyklého darovania (§ 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V konaní nebolo sporné, že nad rámec obvyklého darovania dedička N. Z. bezodplatne nadobudla od poručiťky a jej manžela byt. Tento byt bol pri dedení poručiťky predmetom započítania.

26. Započítanie (kolácia) je inštitút dedičského práva, účelom ktorého je dosiahnuť spravodlivé rozvrhnutie majetkového prínosu pochádzajúceho od poručiťky do majetku dedičov. Cieľom je odstrániť alebo aspoň zmenšiť majetkové disproporcie medzi dedičmi, pokiaľ majú pôvod v majetkových zdrojoch plynúcich od poručiťky. Tento účel (cieľ) sa dosahuje vyrovnaním rozdielov, ku ktorým medzi dedičmi došlo v dôsledku právneho úkonu poručiťky, ktorým za svojho života obdaroval niektorého z viacerých (budúcich) dedičov. Pri započítaní ide o modifikáciu zákonného dedičského podielu obdarovaného dediča. Pri intestátnej postupnosti (pri dedení zo zákona) dochádza k započítaniu ex offio.

27. Pri započítaní v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa hodnota toho, čo niektorý z dedičov obdržal od poručiťky počas jeho života ako dar nad rámec obvyklého darovania (v danom prípade je týmto dedičom dedička N. Z.), pripočíta k celkovej hodnote zanechaného majetku poručiťky, zo súčtu týchto hodnôt sa vypočíta výška podielu zo zákona a od takto určeného podielu sa obdarovanému dedičovi odpočíta to, čo je predmetom zápočtu.

28. Už zo samej podstaty matematického výpočtu, ktorým sa realizuje započítanie v zmysle § 484 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je zrejmé, že význam tu má nielen správne určenie celkovej ceny poručiťkovho majetku v čase jeho smrti, ale tiež správne určenie hodnoty daru (zápočtu). Hodnota daru v čase jeho nadobudnutia (najmä v prípade nehnuteľností) nemusí byť totožná s hodnotou daru v čase smrti poručiťky; rozhodujúcou však je všeobecná cena darovanej veci v čase darovania, teda nie v čase smrti poručiťky alebo prejednávania dedičstva. Všeobecnou cenou sa pritom rozumie cena, za ktorú by v danom mieste a čase (obdarovania) bolo možné obstarat' rovnakú (obdobnú) vec v závislosti od ponuky a dopytu.

29. V danom prípade zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vychádzal z toho, že hodnotu 1/2 započítavaného daru predstavuje suma 6 553,48 €. Táto suma sa podľa záveru súdu odvíjala od „zostatkovej hodnoty“ bytu darovaného dedičke N. Z., teda nie od všeobecnej hodnoty v čase, kedy bol byt darovaný (28. februára 2000). Právnym záverom, že takto (na podklade „zostatkovej“ hodnoty) mala byť určená hodnota započítavaného daru, sa nielen súd prvej inštancie, ale tiež odvolací súd, ktorý považoval prvoinstančné rozhodnutie za vecne správne, odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú predstavujú napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 29/2000 a 2 Cdo 9/1997. Dovolanie dediča M. G. je preto prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

30. Dovolanie dediča M. G. je zároveň dôvodné, lebo v dôsledku nesprávneho určenia hodnoty započítavaného daru nemohol byť správny ani matematický výpočet samotného započítania (kolácie), čo sa v konečnom dôsledku nevyhnutne premietlo do nesprávneho samotného rozhodnutia o potvrdení nadobudnutia dedičstva (§ 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p.).

31. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dedič M. G. v dovolaní opodstatnene uvádza, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

32. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP).

33. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

34. Najvyšší súd v súlade s uvedenými ustanoveniami napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

35. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.